

Katram Citādam ir savs Savējais?

11.06.2026. – 01.08. 2026.

Kuratora versija par Grata Balvas 2026. mākslinieku domām

Kuratora versija par Grata Balvas 2026. mākslinieku domām

Trešās Atmosfēras gaisotnē PSRS norietā latviešu roka repertuārs spēja mobilizēt atšķirīgas grupas un kultūras kopīgai cīņai pret koloniālo režimu. "Savējie sapratīs..." - tā skanēja dziesmas vārdi, kas veidoja jaunās kopienas pieredzi un mudināja radīt jaunu pasauli un atcerēties zaudēto un aizliegtu vēsturi.

Mēs visi, šodienas nomadi pēc pašu vēlmes un ziņkares vai piespiedu kārtā, esam spiesti kādā mirklī atbildēt uz jautājumiem, kas veidoja 2026. gada **Grata Balvas** konkursa izstādes audumu. Kas ir Citādais un kur mēs to sastopam? Kā paši kādam kļūstam par atšķirīgo?

Apvienojot 106 darbus, starptautiskā izstāde ir iespēja saprast, kas kam un kad ir Citādais un vai ir iespējams šim daudzveidīgam fenomenam, būtnei vai vietai atrast Savējo, iekļauties un pieslēgties? Šis jautājums ir aktuāls visām Eiropas sabiedrībām un arī dažādu valstu mākslinieki reflektē par Citādo, ko viņi sastop pilsētas vidē kā maksimāli ar daudzveidību piesātinātā zīmju telpā.

Šī gada izstāde ir saistošs antropoloģisks ceļojums, kurā var saredzēt vairākas tendences un pārdomu paternus. Pie tam saistošākais šajā procesā ir tas, ka līdz pēdējai izpakotai gleznei vai figūrai nav zināms, kas tevi sagaida!

Es kā izstādes kurators saredzēju plašajā darbu klastā, kas pats par sevi žanru un formu, materiālu un simbolu dēļ ir ļoti daudzveidīgs, trīs pamatlīnijas, trīs stāstu sižetus.

Pirmais, un manuprāt dominējošais naratīvs ir pilsētas un lauku jeb dabas un tehnoloģiju pretnostatījums vai arī konflikts, kura saknes ir tik dziļas un tik senas, ka pretinieki nespēj vairs atcerēties, kā viss bija sācies. Varbūt ar nekad negatāvas Rīgas industrializāciju pirms ilgāk kā simts gadiem, varbūt padomju posma dabas un zemnieku dzīves cikla sairšanas stāstā vai pavisam nesen- patēriņa apsestībā, kur lauku zāle un koki ir no lielveikala plastmasas un mākslīga zaļuma? Šajā "strāvojumā" atsvešināšanas no pilsētas ielas un tās elektriskās gaismas nes sevī modernistu darbos auklētu un apdziedātu garāmgājēja egoismu un paša mākslinieka vientulību.

Otrais Citādības refleksijas scenārijs top un dzīvo mākslinieku iztēlē un psihē, kas pildās ar prāta un neprāta mijiedarbību, atsvešināšanas spēlēm un eskeipisma versijām. Kosmos, tā aukstums un planetāra vientulība dzemdēja vairākus iztēles briesmoņus ar kuriem skatītājiem būs jāsakaras izstādes norises laikā.

Visretākais un vismazākais darbu grupējums ir tikšanās ar Citādo kā lielpilsētas burzmas elementu, kā vienu no normalitātes konstrukcijām metropolē, kurā sastopas ādas krāsas, sociālās, reliģiskās un virkne citu identitāšu, kur cilvēks pats var kļūt par sevis Citādo, mainīt un pārgēbties citā patības kostīmā piedzīvot sevi spēlē un būt vienlaicīgi par spēles vērotāju. Vai tas nozīmē, kā mums ir grūti atvērties

Rīgai un smagi atpogot savas identitātes metēļa pogas? Nedomāju gan, jo izstādes dalībnieki atdod jums, skatītāj, savas dvēseles vizuālu atklāsmi, grēksūdzi un sapņus. Viss vienlaicīgi, kā jau kustīgajā un mainīgajā pilsētas telpā. Arī jūsos top un dzīvo Citādais - nāciet iepazīties ar šī gada Grata Balvas versijām....

Can the Others Have Someone “Their”?

11.06.2026. – 01.08. 2026.

A Curator's Interpretation of the works of the Artists of the GRATA AWARD 2026

During the atmosphere of the Third Awakening (National movement in the 1980s), during the decline of the USSR, the repertoire of Latvian rock music was able to mobilize different cultural groups in a common struggle against the colonial regime. *“Our own group will understand...”* went the lyrics of a song that shaped the experience of a new community and encouraged people to create a new world while remembering a lost and forbidden history.

All of us, today's nomads—whether by choice and curiosity or by necessity—are at some point compelled to answer the questions that form the fabric of the GRATA Award 2026 exhibition. Who are the Others, and where do we encounter them? How do we become the Other to someone else?

Bringing together 106 works, this international exhibition offers an opportunity to understand who, for whom, and under what circumstances becomes the Other, and whether it is possible to find its Own place—to belong, connect, and become integrated.

This question is relevant to all contemporary European societies, and artists from different countries reflect on the Other whom they encounter in the urban environment—a space saturated with diversity and signs.

This year's exhibition is a fascinating anthropological journey in which several tendencies and patterns of reflection can be observed. What makes this process especially engaging is that, until the very last painting or sculpture is unpacked, no one knows what awaits them.

As the curator of the exhibition, I identified three main narrative lines within this broad collection of works, which is itself highly diverse in genres, forms, materials, and symbols.

The first, and in my opinion dominant, narrative is the opposition—or conflict—between the city and the countryside, between nature and technology. Its roots run so deep and are so ancient that the opposing sides can no longer remember how it all began. Perhaps it started with the never-ending industrialization of Riga more than a century ago; perhaps in the Soviet-era story of the disintegration of nature and the agricultural cycle of life; or perhaps much more recently, in consumerist obsession, where rural grass and trees are made of supermarket plastic and artificial greenery.

The second scenario of reflecting on Otherness is born and lives within the imagination and psyche of artists, filled with the interaction of reason and madness, games of alienation, and various forms of escapism. Outer space, its coldness, and planetary loneliness have given birth to several creatures of the imagination that visitors will encounter during the exhibition.

The rarest and smallest group of works presents encounters with the Other as an element of metropolitan bustle, as one of the constructions of normality in the metropolis, where skin colors, social and religious identities, and countless other forms of identity intersect. Here, a person can become their own Other, change and dress themselves in a different costume of identity, experience themselves through play while simultaneously observing the game.

Does this mean that it is difficult for us to open ourselves to Riga and to unbutton the coat of our identities? I do not think so. The participants of the exhibition offer you, the viewer, a visual revelation of their souls, a confession, and their dreams—all at once, just as in the moving and ever-changing urban space.

The Other is also being formed and living within you. Come and discover this year's versions of the GRATA Award...

